

MUSTAFA KEMAL VE KARABEKİR PAŞALAR İLE MUSTAFA SUPHİ

Aydınlık Gazetesi, 13 Aralık 2014

Yıldırım Koç

Mustafa Suphi ve yoldaşlarının öldürülmesi olayında Kazım Karabekir Paşa'yı ve Erzurum Valisi Hamit Bey'i sorumlu tutan araştırmacılar da vardır.

Radmir Platonovich Korniyenko, Moskova'da 1965 yılında basılan **Türkiye'de İşçi Hareketi (1918-1963)** isimli kitabında, bu olaydan Kazım Karabekir Paşa'yı sorumlu tutmaktadır (Bu kitabın İngilizcesi ABD Ticaret Bakanlığı tarafından 1967 yılında yayımlanmıştır: **The Labor Movement in Turkey, 1918-1963**, Washington,D.C., 1967, s.22).

Mete Tunçay da aynı görüştedir; ancak bu eylemin Mustafa Kemal Paşa'nın bilgisi dışında gerçekleştirildiği kanısındadır. Mete Tunçay, **Mülkiyeliler Birliği Dergisi'**nde 1989 yılında yayımlanan yazısında şunları söylemektedir:

“Ben Mustafa Suphiler grubunun öldürülmesini emredenlerin Kâzım Karabekir Paşa'yla, Vali Deli Hamit Bey oldukları kanısındayım. Ve bunu onların ne İttihatçı sıfatlarıyla, ne de Mustafa Kemal Paşa'nın memurları sıfatıyla yapmadıkları, kendi insiyatifleri, kendi dünya görüşleri, Kuzey Doğu Anadolu'da kurdukları egemenliğin bir gereği olarak yaptıkları inancındayım.” (s.49.)

MUSTAFA KEMAL PAŞA SUÇLANAMAZ

Mustafa Kemal Paşa'nın bu konuda bir sorumluluğu ve hatta bilgisi olması olasılığı çok düşüktür; bu konuda belgelere dayalı hiçbir iddia bulunmamaktadır.

Anadolu'da milli ordu ilk başarısını 10-11 Ocak 1921'de Birinci İnönü Savaşı'nda Yunan ilerlemesini durdurarak vermişti. Mustafa Kemal Paşa'nın önemli miktarda askeri malzemeye ve paraya ihtiyacı vardı. Sovyet Rusya bu konudaki tek önemli kaynaktı. Sovyet Rusya'ya 1918 yılında aralarında ABD, İngiltere, Fransa ve Japonya'nın da bulunduğu 14 ülkenin ve Beyaz Orduların saldırısı, 1920 Kasım'ında Sovyet Rusya'nın zaferiyle sonuçlanmıştı. Sovyet Rusya'nın eli rahatlamıştı.

Üçüncü Enternasyonal'in Temmuz-Ağustos 1920'de toplanan ikinci kongresinde, Avrupa'daki devrim mücadelesinden umut kesilmiş, kapitalizmi yenmenin yolunun sömürgelerde ayaklanmalar örgütlemekten geçtiğine karar verilmişti.

Büyük Millet Meclisi Hükümeti, 14 Ocak 1921'de Çerkez Ethem'e karşı bir hareket başlatmış ve 21 Ocak'ta Çerkez Ethem'in birlikleri teslim olmuş, Çerkez Ethem Yunanlılara sığınmıştı. Milli güçler çift başlıktan kurtulmuştu.

Milli hükümet gücünü kanıtlamıştı; ancak Anadolu'nun silaha ve paraya ihtiyacı vardı.

Mustafa Kemal Paşa için Mustafa Suphi ve arkadaşları bir tehdit oluşturmuyordu. Bakû'da oluşturulan Türk Kızıl Alayı ise yalnızca 13 subay ve 350 erden ibaretti. Eratın bir bölümü de Hintli, Nahçıvanlı ve İranlı idi. Mustafa Suphi'nin böylesine bir askeri güçle Büyük Millet Meclisi Hükümeti'ne alternatif bir yapı oluşturabilmesi olanaklı değildi.

SOVYET YARDIMI ÇOK ÖNEMLİ

Büyük Millet Meclisi Hükümeti, ilk önemli anlaşmasını 16 Mart 1921 günü Sovyet Rusya ile imzaladı: “Dostluk ve Kardeşlik Antlaşması”. Bu antlaşmanın hemen ardından da Sovyet Rusya yardımı başladı. Sovyet Rusya, Türkiye'ye 37.812 tüfek, 324 ağır ve hafif makineli tüfek, 44.587 sandık mermi (62.986.000 adet), 66 top, 141.173 top mermisi verdi. Sovyet Rusya kaynaklarına göre ayrıca 1500 kılıç ve 20.000 gaz maskesi de verildi. Sovyet resmi belgelerine göre ayrıca toplam 10 milyon altın ruble yardım yapıldı (Müdürrisoğlu, A., **Kurtuluş Savaşının Mali Kaynakları**, Maliye Bak.Yay., Ank., 1974, s.545-9).

Sovyet Rusya'nın Lenin daha sağlıklıyken Mustafa Suphilerin öldürülmesi sonrasında bu yardımı yapması, bu konuda Mustafa Kemal Paşa'yı suçlamadıklarının da bir göstergesidir.